Muusikakooli soololaulu klassi vanemaks õpetajaks, teotses 1924—33 kunstlauluõpetajana Tartus ja juhatas Akadeemilist Meeskoori, kes valiti 1931 üliõpilaskonna esinduskooriks. N. oli IX üldlaulupeo (1928) juhatajaid ning töötas ka X üldlaulupeo eelproovide juhatajana; surn. (närvihaigena vabasurma teel) 20. X 1933 ukj. Tartus. — Muusikakirjanikuna on N. avaldanud artikleid „Muusikalehes", mille toimetuse liige ta oli a-st 1927, „Loomingus", „Olionis", „Postimehes" ja „Päevalehes" ning teinud kaastööd „Eesti biograafilisele leksikonile", „Eesti entsüklopeediale", „L'Europe Orientale'ile" (1922), koguteoseile „Viron-kirja" (Helsingi, 1926) ja „Estonia" (Brüssel, 1930).

Isikl. saadud andmed; „Muusikaleht" 1933, nr. 10 (J. Aavik); Post. 1933, nr. 248 (A. Läte); Akadeemiline Meeskoor 1912—1937 (1937); A. Kasemets, Eesti muusika arenemislugu (1937). *J. A.*

* **NEUMANN, Mihkel,** ajakirjanik, tõlkija ja sõnastikkude väljaandja, on avaldanud ms. „Vene-Eesti sõnaraamatu" (Tall., 1929), haridusajaloolise ja biograafilise sisuga töö „Kuuda Seminar ja tema kasvandikud" (*ibid.*, 1928) ja „Järva Lauliku uuemad lugulaulud" (*ibid.*, 1931). *T.*

* **NEUMANN, Wilhelm,** saksa arhitekt ja kunstiajaloolane; ta kunstiajaloolistest töödest on põhjapaneva tähtsusega veel „Verzeichnis baltischer Goldschmiede, ihrer Merkzeichen und Werke" (SB Riga 1904). Riia kunstimuuseumi hoone kõrval on N-i väljapaistvamaks arhitektuurteoseks Tallinnas Scheel'i pangamaja (1904), millega ta pani aluse nn. retrospektiivsele modernismile Tallinna uuemas ehituskunstis. Oma töödes toonitab N. korduvalt balti kunsti, eriti keskaegse, otsest sõltumust Loode- ja Põhja-Saksamaa, esmajoones Vestfaali ja Lüübeki kunstist. N. omab tähelepandavaid teeneid ka kunsti- ja muinsusväärsuste kaitse ühe algatajana ja korraldajana Baltimail. *A. V.*

NEY, Gottlieb Peeter, haridustegelane ja ajaloolane, sünd. 26. X 1881 vkj. Tallinnas majaomaniku pojana, õppis 1892—1900 kohalikus Aleksandri gümnaasiumis ja 1900—05 Tartu ülikooli õigus- ja ajaloo-keeleteaduskonnas, mille lõpetas cand. hist. astmega. Ta oli 1905—12 ajaloo ja maateaduse õpetajaks Peterburi I gümnaasiumis, ühtlasi 1906—12 ajaloo õpetajaks Katariina kirikukoolis, 1913—17 Arhangelski gümnaasiumi inspektoriks ja 1917—19 direktori kt. seals. Keiserliku Maateaduse Seltsi ja Põhja-Vene Uurimise Seltsi liikmena on ta sooritanud uurimismatku ms. Põhja-Vene kloostreisse ja Vene Karjalasse. Siirdunud 1919 Eestisse, oli N. 1920—21 Tallinna rahvaülikooli ja kolledži juhataja, 1921—22 Tallinna tütarlaste kommerts- ja kaubanduskooli juhataja, 1922—23 haridusministeeriumi haridusnõunik ja 1923—35 haridusministeeriumi teaduse- ja kunstiosakonna direktor. Viimases ametis võttis N. osa kultuuriala korraldavate mitmete põhjapaneva tähtsusega seaduste (nagu Tartu ülikooli, Tallinna konservatooriumi, Kultuurkapitali, muinasvarade kaitse, rahvamajade jt.) ning määruste koostamisest. Neist vastav seadus (a-st 1925) võimaldas Tartu ülikoolil N. kaastööl kasutada autonoomiat ilma kitsendusteta. A-il 1925—35 oli ta ka Muinsusnõukogu esimeheks. Toiminud 1935—36 J. Vestholm'i (vt. ka *Suppl.*) eragümnaasiumi direktorina, on N. a-st 1936 Riigiarhiivi ja Riigiraamatukogu direktor, ühtlasi Arhiivinõukogu esimees. — N. oli Arhangelski Eesti Seltsi asutajaid ja Eesti rahvuslikuks esindajaks Põhja-Vene valitsuse juures a-l 1919. Tallinna Noorte Meeste Kristliku Ühingu esimees on ta a-st 1936, Eesti Arhivaaride Ühingu esimees asutamisest a. 1939 ning on teotsenud veel Tallinna Rahvaülikooli Seltsi abiesimehena a-st 1921, Tallinna Õpetajate Seltsis, Tallinna Ajaloo Seltsis, Eesti-Rootsi sõprusühingus, Õp. E. S-i Tallinna sektsioonis, sihtasutises *Fenno-Ugria* jm. N. on olnud õpperaamatu „Ajalugu gümnaasiumile" I (Tartu, 1937) kaasautoriks ning on oma selles ilmunud osa avaldanud täiendatult eriteosena „Antiikkultuuri ajalugu" (Tartu, 1937). Ta sulest on ilmunud artikleid „Eesti Kirjanduses", „Varamus", „Eesti Nooruses", „Eesti Koolis", mitmes koguteoses (näit. „Küsimusi ja probleeme meie kõrgema hariduse korraldamise alal" teoses „Korp. Sakala 1909—1934", Tartu, 1934) ja ajalehis.
Isikl. saadud andmed. *T.*

NICLAS(S)EN (sünnimeetrikas **Nicklasson**), **Karl Eugen,** kooliõpetaja ja botaanikaharrastaja, sünd. 22. VI 1853 vkj. Türil köstri pojana, õppis Paide

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 217